

POGAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

6. číslo

Budyšin, junij 1976

Lětnik 26

Hrono za junij:

1. Kor. 13, 6

Lubosć so njezraduje dla njeprawdosće, ale wona so zraduje prawdy dla.

My chcemy so najprjedy prašec, što je tu z prawdosću mjenjene; potom chcemy so prašec za lubosću a na koncu chcemy spytać, počahi mjez lubosću a prawdosću nama-kać.

Z prawdu je w našim hronje Boža prawdosć mjenjena, kiž nimamy jenož spóznać, ale kotrež mamy tež poslušni być. Tuta prawdosć Boža powučí nas wo nas samych. Při tym wšitkón blyšć a wšitke maski wot nas wotpadnu. W Božej prawdosći smy tak widžeć, kaž to woprawdže smy. A to, dokelž Bóh nas po zwonkownym njeposudžuje, ale dokelž wón wutrobu widzi. „Čłowjek widzi, štož je před wočomaj. Knjez pak widzi wutrobu.“ (1. Sam. 16, 7) Hdyž Boža prawdosć nas trjechi, potom pytnjemy, kelko nje-dospolneho a wopačneho pola nas je. Potom spóznamy, kelko z našeho žiwjenja Božej woli njewotpowěduje. Wězo zo so nam njeľubi, swoju winu a swój hrěch před Bohom spóznać, ale hórje hišće je, hdyž potom pytnjemy, zo tež naše mysle a skutki, haj samo naša dobra wola nje-je bjez egoizma a z tym nic bjez hrěcha. Luther je na tym dopóznać skoro zwrěšćil, kotrež Paul Gerhardt takle wupraji: „Ja hubjeny a chudy sym hewak na swěće.“ (428, 3)

Boža prawdosć přinjese dopóznać našeho hrěcha. Boža prawdosć steji kruće přećiwo hrěchej. Ale kak je to z Božej lubosću?

Boža lubosć je hinaša hač čłowska lubosć. Pola nas je lubosć wotwisna wot sympatije. Boža lubosć je tež tam, hdžež njeje nič sympatiskeho pola čłowjeka, dokelž tu njeńdže wo začuće abo sobuželnosć. W Jězusu Chrystusu je so tuta Boža lubosć zjewila. Pola njeho spóznamy, kajka Boža lubosć woprawdže je: Bóh nas lubuje, bjez-toho zo smy sebi to zaslužili. Bóh nas lubuje, tež hdyž smy hubjeni, hrěšni čłowjekojo. W swojej lubosći nas Bóh přijima tak, kaž smy. Bjez kóždeho wuměnjenja wón nam zhromadnosć z nim poskići. „Ja hubjeny a chudy sym

hewak na swěće, štož mi je krasne tudy, to Jězus wu-džěli.“ Božu lubosć widžimy najlěpje w Jězusu Chrystusu. Tak wulka je Boža lubosć k nam, zo je Chrystusa za nas podal.

Ale kajke zwiski su nětko mjez Božej prawdosću a Božej lubosću? Boža prawdosć pokazuje hrěch čłowjeka. Boža prawdosć steji raznje přećiwo hrěchej. Ale Boža lubosć přijima hrěšnikow bjez wuměnjenja. Kak da so to mjez sobu zjednać?

Woboje sluša hromadže: lubosć a prawdosć. Boža praw-dosć sama je kaž wšitko zničacy wohen, a Boža lubosć sama by so móhla jako liwkosć wukładować. Boža lubosć so hakle prawje zrozumi, hdyž na Božu prawdosć njeza-budžemy, a Boža prawdosć, hdyž na Božu lubosć džiwa-my. Bóh je naš hrěch wotkryl, zo by nam z njeho wu-pomhał, nic, zo by nas zničil.

Z tym pak je naše hrono namoľwa, zo bychmy to w ži-wjenju dale dali, štož smy sami wot Boha dóstali: lubosć a prawdosć. Woboje mamy po Božej woli druhim wopo-kazać, kaž je to nam Bóh wopokazał.

Prawdosć mamy dale dać, ale nic swoju prawdosć abo štož za tajku mamy, ale Božu prawdosć. A dokelž Bóh njeprawdosć njezakryje, njemóžemy my wopačne zadžer-ženje, egoizm, hrěch, njeprawdu a lžu zamjelčec abo k tomu mjelčec. My bychmy z tym njesmilni byli, dokelž njepomhamy druhemu, kiž sej z tym sam škodži. Z lu-bosće k druhemu wo tym rěčimy a spytamy jemu pom-hać. Tuta lubosć njesmě při tym pobrachować, dokelž ma so na njej naše křesćanske žiwjenje měrić. Tuta lubosć njepyta to swoje a njeje falšna. Haj, wona so zraduje nade wšěm, štož je w žiwjenju druhého prawe a tohodla dobre. Spytamy to z Božej pomocu w svojim žiwjenju: Prawdosć a lubosć, kiž je nam Bóh wopokazał, dale dać. Bjez Bo-žeje pomocu to njemóžemy.

Ow Knježe, twoje dary su,
štož sym a wšo, štož zamóžu
tu na zlym, hrěšnym swěće.
Daj, zo bych, kaž sy přikazał,
wšo k twojej česći wužiwał
a k službje twojich džěci. (333, 2)

Albert

Leontýna Mašinová **Njesmjertny pućowar**

Do serbšćiny přeložił Dalibor Rón-Rownjanski **Na stražniskim hrodže** (17. staw – kónce)

Z chwilemi posłuchašaj z napja-tosću na rěče džěsći.

„Mje knjez preceptor (wučer) hi-žom lačinu wučí“, hordžeše so Jani-ček z Kunic.

„My to tež wuknjemy, ale maľo“, praješe Jank.

„A što wuknjeće?“

„Wšelke. Najbóle pěsnje a něšto z Biblije, ličenje a druhe. — Ja mam sam swoju Bibliju a psalmy móžu dawno hižom z hlowy.“

„Wšitke?“ prašeše so Jan Jetřišek.

„Wšitke nic. Jenož te, kotrež šule-rjo wuknu.“

„Tuž chcemy so přeswědčić“, mě-šeše so biskop Łanowski do rozmol-wy hólcow a so woprašá: „Znaješ tři-adwacety?“

„Knjez je mój pastyr...“, město wotmoľwy započá maľy studenčik hnydom z psalmom samym.

„A sto a třicety?“

„Z hlubiny ja so woľam, Knježe, k tebi...“

„Jenož dale!“ napominaše Łanowski. Wón chcyše wědžeć, hač móže snadź jenož započatk. Jank pak bjez mylenja přednjese cyľ. Knjez ze Žeročina, kaž by ze zamyslenja wotu-čil, počá tole wobkedžbować. Wón njewobdžiwa jenož pomjatk hólca, ale wjele bóle, kak jasnje a z do-rozumjenjom a čim dale, čim měrni-šo wón přednošowaše.

Hdyž bě doskónčil, prašeše so jeho knjez Arkleb, kotryž bě tohorunja staw Jednoty a znaješe Pismo derje:

„Sto a třeci — znaješ jón?“

„Chwał Knjeza, moja duša...“, tak započá Janka, ale z plakanjom njemóžeše dale.

„Što čí je? Plakaš, zo dale njemó-žeš. Wostaj tola! Wšak sy nam do-

pokazał, zo móžeš dosć.“

„Ja wšak móžu dale“, rjekny ze sylzami, „ale...“

„Nó, tak praj, što je“, so biskop wobhoni.

„Ja, ja sym jón maćerce wučital, prjedy hač je wumrěla“, wurazy hólce se bje.

W jědzerni běše cyľu chwilu čicho, a potom rjekny knjez ze Žeročina:

„Ja běch jenož maľo starši hač ty, hdyž mje moja mać na přeco wopu-šći, a džewjatnaće lět běch, hdyž za mnu přindže do Genfa powěsć wo nanowej smjerći.“

„Ty snadź, Jano, njewěš“, pokro-čowaše biskop w rěči Žeročina, „zo je wón to był, kiž je nam předarjam poskićił wučec a je nam zarjadował čišćernju w Kralicach, w kotrež je wušło naše drohotne wudaće Biblije w 6 džělach.“

„Ja ju mam!“

„Widžiš! A wažiš sej ju?“

„Nam su powědali“, wobroći so hólč na knjeza, „zo je Jan ze Žeročina wjace za Jednotu wukonjał hač kejžor Maksimilian. Mój nan je jeho chwalił, zo bě sprawny knjez, a praješe, štož je nam dał Bibliju, tón je nam dał swětło na puć.“

„Prawje je twój nan rečał“, wusmja so knjez ze Žeročina, hladaj, zo by cí swětło wšudze swěćilo na twój puć. A nětk so zabawtaj z Janičekom. My waju wjace njemyli-my, chibazo chcetaj z nami dóńc do biblioteki.“

Jandželk Njeswačidlskeho wołtarja

„Ja bych rad chcył“, zawoła Jan Jetřich bjez komdy, „a Jank wěsće tež.“

Hólč kiwny z hłowu, a we woćomaj so jemu zablyskny.

„Derje! Tuž wupijmy a pónđemy.“

Hólcaj so zaso zanurještaj do swojeje rozmołwy, a knjezojo za blidom rečachu połwótrě wo Janje Komen-ským.

„Bratře biskopo“, požada Žeročin, „tutoho hólčca mi njepušč z woćow. Z njeho sćinima studenta.“

„Jara bych sej to přał, wažený knježe, ale njewěm — wón ma statok na Brodskim předměsće. Jeho přiwuzni wočakuja, zo budže bur.“

„Wón ma rjany statok“, přihłoso-waše knjez Arkleb, „mój nan je jemu jón krótko do swojeje smjerće kupił.“

„Ratarić? To by był hrěch“, mě-nješe Žeročin.

„Hrěch? Čehodla?“ znapřećiwi biskop, a čoło so jemu zmoršći, „wodaj-ce knjež, zo wam wěrnosć rjeknu: na was knjezach Jednota njesteji, ale na prostych, dobrych, džělowych, kaž bě to nan tuteje syroty. Stupi-li syn do stopow nana, budže to za njeho lěpje, hač hdy by studował. Je-li pak wěrnó, štož praji bratr Janašek, zo je hólč wjele wobdarjeniši hač družu, potom wšak bych tež ja za to był, zo by studował, ale wo tym maja jeho zastupnicy rozsudzić.“

„Wón by móhl studować za te pje-njezy, kotrež statok přinjese, a štož by njedosaħalo, bych dodał ja ze swojeho.“

„To by móħlo być — a wyše toho ma hišće wěste podžěle dóstać z Komnje“, praješe bratr biskop. „Bra-trej Janašej wšak wosebje wo to dže, zo by někajka wažna wosoba poré-čała ze zastupnikami.“

„Čehodla nic? To je to najmjeńše. Wón by móħl po prózdninach k wam do Přerowa. To je pěkný hólčec, a hdyž je tak wobdarjeny, kaž to bratr Janašek praji...“

„Ja sym so tež wobhonił. Wo to wšak njeńdže, ale bratr Albin měni, zo budže so hólcej styskać.“

„Hólč ma dobre zadźerženje“, do-da knjez Arkleb, „ja dyrbyu jeho pře-prosyć, zo by k mojim hólcam přišoł, hdyž přinđze do Broda.“

„A nětk pónđzemy do biblioteki“, prošeše knjez ze Žeročina, „ja chcu rady pokazać, što sym Bjedrichej kupił.“

Knihownje běchu jemu w Namě-sće, w Rosicach a w Přerowje naj-lubše stwy. Jow w Stražnicy njebě biblioteka tak bohaće wuhotowana kaž jeho doma, ale chuda tež njebě. Jank wšo sej ze zajimom wobhlado-waše. Tajke folianty hišće ženje wi-dźał njebě. Što drje w nich steji? Najbóle jeho zaběraše najwjetša kni-ha. Wona njeležeše na blidze, ale na pulce při woknje. Na Janičekowu přostwu ju knjez ze Žeročina woćini. Hólcaj so zanurištaj do atlasa a nań-džeštaj tam kartu Palestiny. Widže-štaj Jordan, Jerusalem, Nacaret, Betlehem, Egyptowsku a rěku Nil, hdžež běchu maħeho Mójzasa w ka-šćiku wusadźili. A knjez ze Žeroči-na přinđze a pokazowaše na karće Europy, kak bě jako student pućował do Strašburga, do Basela a Genfa, a kak su tam hoberske hory a jězory, kajkež je tu njewidžiš. Hdyž knihu začinichu, bě Jankej, kaž by ze sona byl wubudžený.

„Mj so zda, zo so tebi kniha lubi“, praješe z posměwanjom knjez Ark-leb.

„Lubi — mi so lubi kniha w wšit-ko“, zdychny Jan. Přěni raz zawidžeše knjezom, zo smědza knihi měc — njesměrnje wjele knihow, z ko-trychž wě každa něšto zajimaweho powědać.

„Tak, hólče, wukni pilnje, a knihi namakaja same wot so puć k tebi“, poréča knjez ze Žeročina přecelnje. Wón měješe swojey dvě džowčičce, Bohunku a Alenuk, wutrobnje lubo, ale njebě přestał so rudzić wo swo-jeho Bjedricha. Smjerć běše jemu toho wzała, kotryž by snano podobny być móħl tutomu hibićiwemu hól-cej z Broda.

Hdyž z biblioteki won džěchu, pra-ješe knjez Arkleb laćonsce:

„Škoda, zo hólčec słuša pod zarjad w Ostrohu a nic w Brodže. W tym padže by wšo lóže bylo. Ja so boju, zo budžeja jeho zastupnicy přeciwo mojemu přeću. Ja sym dale mjenje-ňa, zo by Jana Komenskeho škoda bylo, hdy by njestudował.“

Michalska cyrkej wosadna cyrkej za ewangelskich Serbow

Z twarjenjom Michalskeje cyrkwy su po husitskej wójnje 1429 započeli. 1520 bě Boží dom tak dotwarjeny, kaž jón zwonka widžimy. Snadž běše tehdy wěža tež tak pisana namolowana, kaž so nam džensa po wěcywustojnej restawraciji pokazuje. Ale tehdy běše cyrkej bjez wosady. Po lěće 1520 nje-móžachu so dojednać, hač ma so Boží dom ewangelskim Serbam přewostajić abo nic. Tuta zwada mjez Budy-skej radu a tachtanstwom traješe 99 lět. Dnja 31. pražnika lěta 1619 bu w Praze nabožinska swoboda we wšěch rečach wobzamknjena. Na to so Bu-dyska rada schrobli, Michalsku cyr-kej ewangelskim Serbam z Budyšina a wokolnych wsow přewostajić, kiž běchu hač dotal ženož hosćo Pětrowskeje cyrkwy. Nimale 100 lět dołho za wšelake potreby znjewužiwany Boží dom bu hnydom wot archidia-konusa Pětrowskeje cyrkwy, Antona Gommera, w serbskej reči poswjeće-ny. 29. poźnjenca lěta 1619 — na dnju Swj. Michała — bu Pětr Bräuer, něhdyši farar w Lubiju, jako přěni ewangelski serbski farar zapokazany.

Wo nim wjele njewěmy. Farar Mička piše, zo je 1. winowca lěta 1620, jako kurwjerch Jan Jurij I. Budyšin nad-běhowaše, 5lětneho synka fararja kulka trjehčila a moriła a zo bu Bräuerjowy naslědnik farar Salomon Mlynk z Bukec.

Wsy wokoło Budyšina tworjachu Michalsku wosadu: Židow, Čichońca, Wownjow, Bórk, Nadžanecy, Wuricy, Hrubočicy, Bobolcy, Hornja Kina, Přišecy a Šćijecy. W běhu lětstotkow je wosada čětro rostla do šěrokosće a dalokosće. 35 wsow a džělwo města je do njeje zafarowane. Malsecy, Hněwsecy a delni džěl Wownjowa buchu před někotrymi lěťami potor-hane. Tam so nětk wupřestrěwa wul-ki jězor mjez Bórkom a Chwaćicami.

Salomon Mlynk běše tu z fara-rjom 10 lět, potajkim hač do lěta 1631. Třeći farar Jurij Kuška běše tu je-nož 1 lěta a jeho naslědnik 2 lěće. — Wot lěta 1634 hač do lěta 1648 běše farstwo njewobsadźene. Hakle w po-slednim lěće 30lětnjeje wójny 1648 bu jako 5. farar wosady Caspar Bier-ling, farski syn z Hućiny, tu zapo-

kazany. Jeho naslědnik Křesćan Šěrc skutkowaše tu wot 1662 hač 1674 a zemřě tu 38 lět stary. Šyđmy farar Caspar Daniel Bierling, 1674—1690, syn Caspara Bierlinga, zemřě tež jara mlody, 40 lět stary. — Dolho je tu stužić směl Jan Ast z Wojerec. Styri lěta hižo z fararjom w Husce, bu 1690 do farstwa powo-lany a wobstaraše wosadu hač do lěta 1733; běše potajkim 47 lět w zastojn-stwje. — W lěće 1690 bu tu diakonat založený. Farar dósta dla wobšěrnosće wosady diakonusa jako pomoc-nika. — Jan Wjela a Jan Běmar, syn fararja w Budestecach, słužeštaj wosadže 22 lět dołho, potajkim hač do lěta 1755.

Jědnaty farar běše Michał Bjedrich Broda, 1755—1774, narodžený Pod hrodem w Budyšinje jako syn serb-skeho wučerja. Syn wosady potajkim bu z fararjom. Wot lěta 1741 běše tu hižom w zastojnstwje diakonus. — Naslědnikaj běštaj Mag. Měrcin Ja-naš, 1774—1787, a Mag. Jan Ku-baš, 1787—1797. Michał Hilbjenc, 1787 tu diakonus, farar hač do lěta 1816, pochadžeše jako burski syn z

Bórka, potajkim z wosady. Hilbjenec swójsa je hišce džensa w Bórku znata. Wón je ze swojim diakonusom Kaplerom 2. džěl agendy za serbske kemše přeložil.

Wilem Mičk a běše tu 15. serbski farar, 1817–1826, farski syn z Rychwalda. Wón je nam zajimawu a wažnu knižku napisal wo stawiznach Michalskeje wosady, kiž móžeše 1819 200lětny jubilej swjećić.

Znata postawa je nam 16. farar, Handrij Lubjenski z Rachlowa. 1817 bu wón tu diakonus a jako farar skutkowaše tu wot 1827 hač 1831. Po tym bu do Pětrowskeje cyrkwy powołany. Wón zamóžeše z powučacymi a zbudzacymi předowanjami wutrobny prawje hnuć. Wón je so staral wo wobohaćenje serbskich spěwarskich a wo dwoje wudaće serbskeje Biblije. — Arnošt Bohuwěr Jakub, 1832 hač do 1854, běše šuler w serbsčinje fararja Lubjenskeho, znaty přez wudaće serbskeho katechizma a jako přeložer tóžšto kěrlušow. — Korla Božidar Wjackska je tu dołho služil: 41 lět. 1841 bu tu diakonus a potom skutkowaše jako farar wot 1854 hač 1882.

Dr. phil. Korla Kalich je tu hač do lěta 1895 služil. 1895 bu za superintendenta do Oschatza powołany. Wón je faru na Jerjowej hasy dospólnje wobnowić dal. 1892 bu pod nim Michalski Boži dom za poł lěta cyle přetwarjeny: nowy woltar, nowa dupa, nowa klětka, nowe łubje, nowe byrgle, nowe tepjenje, nowe wobmjentanje a wumolowanje. Nam wšitkim znaty napohlad cyrkwy hač do lěta 1964.

Lětdžesatki staj potom hromadže z wulkim žohnowanjom skutkowało Pawoł Rjeda a Wilem Tišer. Zajimawu knižku wo stawiznach Michalskeje wosady, wot Tišerja napisanu, sej jara wažimy. — Njezapomnity wostanje nam Božidar Kapler, syn Michalskeho kantora. Z Wujezda přichadźacy, tam farar wot lěta 1915 sem, je tu z wulkej lubosću a pilnosću skutkował wot lěta 1927 hač do lěta 1941. Husto je sam wobšěrnú wosadu wobstaral dyrbał, wosebje we wójnje, hdyž běše farar Hinc Šolta, jeho přichodny syn, do wójnje wotwołany. Póda wšeho toho je hišce serbskich wyšich šulerjow w serbsčinje rozwučował. Na žadanje stata bu wón z druhimi serbskimi fararjemi 1941 do Němcow přesadženy. Bórce po tym zemřel 23. junija 1942 w Sakskej Swicy. — Jeho naslědnik, farar

Rudolf Langa, běše Němc. Rynk serbskich fararjow bu tak přetorhnjeny. Farar Langa měješe tu čežke džěto. Wójnski a powójnski čas! Jemu ma so džakować, zo so njeje 1945 Boži dom dospólnje wupalil. Wón je wšu prócu naložował za zwonkowne wuporjedenje cyrkwy, wosebje wěže, a za nowonatwarjenje wupaleneho diakonata. Serbska wosada bu wot wokolnych serbskich fararjow wobstarana, doniž njebu 1950 farar Arnošt Wjezar, něhduši farar w Hodžiju a w Minakale, na 2. farske město powołany. Wón tu služeše hač do swojeje smjerće, dnja 14. julija 1959.

Serbska wosada tu hišce džensa je. Měsačnje mamy serbske kemše. Črjódka serbskich kemšerjow je wšak mała, ale swěrna.

P. Albert

„Pomhaj Bóh“ wita svojich katolskich čitarjow

Knježa katolscy duchowni su nastork dali, zo by so tež mjez katolskimi Serbami „Pomhaj Bóh“ čital, tak daloko, hač eksemplary dosahaja. My smy jim za to džakowni a so wutrobnje wjeselimy, zo so na tajke wašnje mjez nami ekumene, dorozumjenje mjez cyrkwami, spēchuje. Z toho wiđimy, zo prócowanja br. fararja Stanija Nawki-Zdžerjanskeho njejsu podarmo.

Na našich ewangelskich farach so „Katolski posoł“ z wulkim zajimom čita.

Přeco zaso dyrbbu na prašenje wotmołwjeć: My wšitcy wěrimy do Jězom Chrysta — čehodla je křesćanstwo do wšelkich cyrkwjow rozdžělene? Bohužel smy hišce rozčěpjeni do wšelkich wěrywuznačow, ale my pak wěmy, zo smy we wěrje do Chrystusa mjez sobu bratřa. To je to wozbožace póznaće našeho lěstotka. Našej serbskej nabožnej časopisaj „Pomhaj Bóh“ a „Katolski posoł“ chcetej swěrnje a sprawnje so wo to prócować, zo bychmy přezjedne byli, kaž je so naš Zbožnik za nas modlił.

Tuž budźće wutrobnje witani, wy lubi katolscy bratřa a sotry we wěrje!

Z wosadow

Z katolskich wosadow. Mišnjanski biskop Gerhard Schaffran je wobšěrne přerjadowanje w katolskich serbskich wosadach postajil. Sčehowacy knježa fararjo a kapłanojo dóstachu z 1. meje 1976 nowe město: dekan farar Herrmann-Radworski je přišoł do Njebjelčic, hdžež bě Ioni farar dr. Horjeň wumrěl, kapłan Wičaz, redaktor „Katolskeho posoła“, dotal w Chrósćicach, za fararja do Ralbic, hdžež je so arcyměšnik Jurij Šolta na wuměnk podał, kapłan Beno Šolta, dotal kuratus w Kulowje, za fararja do Radworja, kapłan Warnar, dotal w Chrósćicach, za kuratusa do Kulowa, kapłan Wałda z Ralbic do Chrósćic.

Knjezam duchownym přejemy Bože bohate žohnowanje na nowym městnje jich skutkowanja.

Serbski superintendent pječašěšćdesatk

Tež naš česćeny serbski superintendent Gerhard Wirth přińdže nětko — runje tak kaž třo jeho zastojnskich bratrow w zašlych měsacach — do „rentnarskeje staroby“. Dnja 26. junija woswjećić swoje pječašěšćdesate narodniny. Wón so pak hišce njepoda čisće na derje zastuženy wuměnk. Tež hdyž wón na kóncu tutoho měsaca jako Njeswačidlski farar zastanje, tak chce wón tola — da-li Bóh — jako serbski superintendent dale skutkować. Za to so my jemu wu-

trobnje džakujemy. Hačrunjež je so horstka swěrných serbskich wosadnych pomjeňšila, wobsteji dale serbske cyrkwinske žiwjenje na kemšach, w dušepastyrstwj, na cyrkwinskih a kublanskih dnjach. Lubi ewangelscy přeceljo z Čech a Pólskeje maja zajim na našej narodnej a cyrkwinskej wosebitych a pytaja kontakt z nami a my z nimi. K tomu trjebamy duchownu hłowu, a za to je naš luby Gerhard Wirth prawa wosoba. Skoro 18 lět nawjeduje serbsku superintendencu a je mnohich dowěru a wutrobu dobył. My so jemu wutrobnje džakujemy za wšo jeho džěto, kotrež je z lubosću a ze swěru dokonjał, a přejemy jemu za dalše žiwjenje a skutkowanje wjele mocy a radosće a wosebje Bože bohate žohnowanje. La.

Schweitzerowa chorownja ma čězkoty

Chorownja w městačku Lambarene w afriskim staće Gabun, kotruž je něhdy založil dr. Albert Schweitzer a ju jako lékař a misionar nawjedował za dołhe lěta, ma so w poslednim času z čězmi bėdžić. Chorownja čerpi na njedostatk pjenjecz a personala. Skónčnje so započa wo tym rěčec, zo so chorownja začini, jelizo hnydom pomoc njeprěińdže. Seflěkar chorownje, dr. Holm Habicht, je w nowembru Lambarene wopušćil, a prezident stata zwoprědku njeslubi chorowni pjenježnu pomoc. Nětk wšak su srědky dóšle za wudawki, a tež stat Gabun je pomoc

slubił. Tak móže so twarjenje do-skónčić, kotrež bu k stotym narodnim Schweitzera započane. Za Lambarene namaka so tež nowy lékař. To je 74lětny lékař z Münstera, prof. dr. Hermann Mai, předsyda němskeho towarstwa za pomoc Schweitzeroweje chorownje. Profesor Mai je hižo raz w Lambarene pobyl a je tam 30 měsacow darmo džěłal. Nětko chce tam tak dołho wostać, doniž njeprěińdže na jeho město druhu. Za chirurga je nětkle w Lambarene 66lětny hollandski lékař Hissink. Po wuprjawenju prof. Maia přeje sej stat Gabun, zo bychu chorownju tež dale nawjedowali běli lékařjo.

Posoł spod Tatier, 5/1976

Tajne zbožo

Knjeni Buttlerowa w Londonje měješe jeničku džowčičku. Po dlěšim pućowanju domoj wróćo wjeseleše so, swoju džowku zaso wohladać. Wona chcyše jej wulke wjeselo činić a ju překwapić. Jako běše do domu zastupila, a jedna džowka slyšeše, zo mać dže, tuž tak chětrje, kaž jenož móžeše, jej napřečo chwataše a po schodže dele čěrješe. W chwatu so přehlada a přez wobloženje zleći a tak wjace schodow wysoko dele na kamjenje padny. Před swojej mačerju wudycha. Mać swoje rjane, strowe džěčo před swojimaj nohomaj mortwe ležo widžeše.

Wona to zwoprědku zapřimnyć nje-móžeše. Jej so njemóžne zdaše, zo dyrbbjala swoju džowku tu zaso wohladać jeno, zo by ju za cyle žiwje-

nje zhubila. Potom pak jej bě, jako by Bůh sam z njej řečal, a skónčnje so předoby k slowu Marje: Mi so staň, kaž sy prajil! Tehdy rozsudži so Butlerowa, swoje dalše žiwjenje tym holcam poswjećić, kiž běchu přez hrěch do skaženja a hubjenstwa přešli.

Wona pozdžišo wo tym pisaše: Jako tamnu žalostnu nóc při čele swojeho jeničkeho džésca sedžach, tehdy sebi slubich, zo chcu swoje přichodnje žiwjenje do služby tych holcow stajić, kiž su hišće wo wjele njezbožnowniše hač moje džěčo.

Prócowanja wo nowu liturgiju w norweskkej lutherskej cyrkwi

Norweská cyrkej ma wosebitu liturgisku komisiju, kotrež předsyda je biskop Kaare Støylen. Wón měni, zo budže hišće lětsa nowy naćisk liturgije zjawnosći přepodaty. Hižo nětkle so w 50 wosadach nowa liturgija pospytuje. W samsnym času so tež spěwarske znowa předžělaja. Komisija při tym džiwa na historiske korjenje liturgije, na problem, kak by so hodžala Boža služba našemu časej přiměrić, na duchownu wěrnosć a na aktualne formy.

Struktura norweskje liturgije je wot katolskeje cyrkwe přewzata, ale z časom je so wjele přeměnilo. Tak je lěstotki dołho plaćilo, zo ma předowanje cyłu hodžinu trać. Předowanje je so měriło z pěskowym časnikom (kaž jón w Budyšinku a w Delnim Wujezdze na klětce hišće widžimy). Tak mějachu předar a wosadni přehlad, kak dołho ma předowanje hišće trać. W tym wokomiku, hdyž předar na klětku stupi, so z najmjeńšim zwonom zazwoni. To běše poslednje napominanje na tych, kotřiž hišće před cyrkwu stejachu, zo bychy zastupili. Hišće we 18. lěstotku bě wašnje, zo sedžachu na kemšach mužojo na prawym boku a žony na lěwym boku. Příklad k tomu bě wašnje, zo so wosadni do Božeho wotkazanja wokošowachu. Tuž bě derje, hdyž mužojo za sebje a žony za sebje jednu skupinu tworjachu.

Liturgija je so w poslednim času zjednorila, štož nastupa Božu službu, spowěď a symboliku. Cyrkwinske lěto je rozdžělene na swjedžensku položcu a na njeđełu po swjatej Trojicy. Tež norweská cyrkej ma liturgiske barby:

Zelena barba woznamjenja rosćenje, fijałkojta (wioletna) pokutu, běla wysoke ročne časy, čerwjena je barba martrarjow a swjateho Ducha.

Tute barby so kruće po postajenym porjedže wužiwaja. Tak so duchowny wobléka čerwjenu liturgisku drastu na 2. dnju hód a na swjatownym swjedženju. Zelena barba však so najwjace wužiwa.

Spowědne woblátka pječaja so w domje diakonisow.

Wottarne wino je bjez alkohola. Wosady trjebaja na lěto na 8 000 litrow tajkeho wina. Na kóncu Božej služby čini duchowny znamjo křiža nad wosadu. Liturgiska komisija wobkedžbuje jara swěru wšitke tute wěcy a je měři z Božim slovom. Boža služba nastupa cyłeho čłowjeka a cyłu wosadu. Při tym chce komi-

sija wostać, njech tež wo něšto swobodnišo a hibićiwšo, a chce so druhim cyrkwjam přibližić – předewšěm lutherskej a anglikanskej cyrkwi.

Posol spod Tatier, Mojmír Pagač

Serbski cyrkwinski dzeń 19. a 20. junija 1976 w Njeswaćidle

Njeswaćidlska wosada a jeje dołholetny farar, naš drohi serbski superintendent Wirth, staj serbski cyrkwinski dzeń zaso k sebi do swojeje srjedžizny přeprosyło, a to k třecemu razej! To je wšeho připóznaća hódne, a my so jara za to džakujemy. 1949 běchmy tam, jako biskop D. Hahn přenjeho serbskeho superintendenta Mjerwu do jeho zastojnstwa zapokaza. Druhi raz běchmy tam w léce 1968. A nětko směmy hižo zaso tam być, a to krótko do toho, zo bratr Wirth jako wosadni farar w Njeswaćidle zastanje. Zo wón jako superintendent dale skutkuje, wo tym na druhim městnje rozprawjamy.

Serbski cyrkwinski dzeń započnje kaž přeco sobotu popołdnu ze zhromadžiznu wšěch sobudželaćerjow a druhich zajimcow. To budže tón raz 19. junija, w 15.00 hodž. na farje. Mjez nami budže naš serbski spisowacel Pétr Malink, syn něhdušeho Łazowskeho fararja. Pétr Malink je so wjele zaběrał z basnikom Jakobom Bartom-Čišinskim. My znajemy jeho zajimawu činohru wo nim. Na cyrkwiskim dnju chce nam wšelake powědać a rozprawjeć wo jeho dobrych stykach runje k ewangelskim Serbam.

Stanjeny Chrystus nad wottarjom w Njeswaćidle

Njeđełu, 20. junija, budžeja do-połdnja w 9.30 hodž. serbske swjedženske kemše. Předowacel budže farar na wotpočinku Richard Šolta z Wójerec. Po kemšach budže připóldniša přestawka a potom zabawa a spěwanje před Božim domom. A popołdnu w 14.00 hodž. so zaso w cyrkwi zhromadžimy k hłownemu zarjadowanju, kotrež steji pod heslom

Pój, wutroba, a wjesel so na darach Boha swojeho!

My njechamy při tym wulke, dołhe přednoški poskićeć, ale sami wjele spěwac a tež wšelaku cyrkwinsku hudžbu slyšeć. Wězo ma so w běhu programa tež něšto prajić wo wšelakich darach našeho Boha po přenim artiklu wo Božej stwórbje, po druhim artiklu wo Synu, kotrehož je nam Wótc dał, a skónčnje po třecim artiklu wo darje swjateho Ducha a křescanskeje cyrkwe po wšem swěće. A tež ze stejišća lékarja budžemy něšto wo tym slyšeć.

My prosymy wo Bože žohnowanje za tutón dzeń a wo waš bohate wopyt.

Was Gerat L a z a r, předsyda

Prošu přizjewće so na farje w Njeswaćidle (telefon 2 20) dla wobjeda – předewšěm wosady, kotrež maja bus skazany.

Złote słowa

W Českej je na spočatku tutoho léta wušla rjana knižka „Złote słowa Boženy Němcoveje“. Česka spisowacelka B. Němcová je w Serbach předewšěm ze swojim krasnym powědanjom „Wowka“ znata. Štož tutu knihu hišće njeznaje, dyrbjaj hladać, hač sej ju njemóže něhdže wupožčić. Serbska superintendentura na přikład je k tomu zwólniwa. Na předaň drje dawno wjace njebudže.

W zawodnym slowje knižki „Złote słowa Boženy Němcoveje“ praji so, zo bě B. Němcová basnjerka čłowjskeho zbratřenja.

Najwjace jeje slowow nadeńdžemy pod heslom „lubosć“. Tak wona w léce 1854 na swoju přecelku pisaše: Ja dale lubuju; a njech mje sto króć zjebaja, ja budu tola lubowac. Ja njemóžu rozumić, kak móže čłowjek samotne žiwjenje wjesel a nikoho na swěće njelubowac.

Pod heslom „maćerna lubosć“ je zapisany cyły rjad wuznacow spisowacelki wo swójbje, wo džěočach a wo mandželstwje.

Němcovu je njesměrna nuza druhich bolała – wosebje nuza wjesneho burskeho ludu. Tuž je wona wustupowala za socialnu prawdosć a je wojo-wala přećiwu potłóćowanju a njeswobodze. Wo tym řeča wšelke citaty pod heslom „wutroba a swět“.

Po Kostnické jiskry, Miroslav Hejl

Pomhaj Bůh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadža jónkróć za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamolwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Čišeć: Nowa Doba, čišćer-nja Domowiny (III-4-9-959)